

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 45.

Cena: Kč 1.60.

Vydána dne 15. července 1937.

Obsah: 184. Zákon o branné výchově.

184.

Zákon ze dne 1. července 1937 o branné výchově.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Zavedení branné výchovy.

Veřejná péče o výchovu a vzdělání se rozšiřuje o brannou výchovu.

§ 2.

Účel branné výchovy.

Účelem branné výchovy je pěstovati v obyvatelstvu československé republiky podle jeho věku, vzdělání a povolání (zaměstnání) ony mravní vlastnosti, tělesnou zdatnost, znalosti a dovednosti, jichž je třeba k obraně státu (§ 1 zákona o obraně státu).

§ 3.

Složky branné výchovy.

Složky branné výchovy jsou:

- a) branná příprava mravní, nauková a tělesná,
- b) výcvik v pomocných a ochranných službách, zejména také výcvik v úkolech civilní protiletectvé ochrany (zkráceně „CPO.“),
- c) branný výcvik.

§ 4.

Povinnost k branné výchově.

(1) Branné výchově (úplné nebo omezené jen na některé její složky uvedené v § 3) podléhají podle dalších ustanovení československého státní občané bez rozdílu pohlaví ode dne,

kdy počíná jejich povinnost k školní docházce, až do konce roku, v němž dosáhnou 30. roku věku (vyjímajíc případy uvedené v odstavcích 2 a 3).

(2) Výcviku v úkolech civilní protiletectvé ochrany podléhají i osoby starší, až do svých 50 let.

(3) Vyžadují-li toho zájmy obrany státu, může býti výcvik uvedený v odstavci 2 zaveden vládním nařízením i pro osoby starší až do jejich 60 let. V těchto věkových mezích může býti za uvedených předpokladů zaveden vládním nařízením pro osoby překročivší rok, v němž dosáhly 30. roku věku, i výcvik v jiných pomocných a ochranných službách a pro muže též branný výcvik.

(4) K branné výchově mohou býti vládním nařízením přidrženi i cizinci dlejší trvale na území československé republiky, pokud to dovolují mezinárodní smlouvy a mezinárodní právo vůbec. Cizincem sluší tu rozuměti fyzickou osobu, která nemůže prokázati československé státní občanství.

(5) Účast při branné výchově podle tohoto zákona je občanskou povinností, za jejíž plnění nepřisluší náhrada.

§ 5.

Kde se obstarává branná výchova.

(1) Branná výchova žactva a studujících veřejných škol všech druhů a stupňů se obstarává na školách podle ustanovení hlavy II.

(2) U ostatního obyvatelstva se obstarává branná výchova podle ustanovení hlavy III ve spolcích, ústavech, útvarcích atd. tam uvedených a ve střediscích branné výchovy.

§ 6.

Působnost ve věcech branné výchovy.

(1) Věci branné výchovy na školách

patří podle druhu školy do oboru působnosti ministerstva školství a národní osvěty nebo ministerstva zemědělství. Tato ministerstva vydávají všeobecné předpisy ve věcech branné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany, a pokud jde o brannou přípravu tělesnou, také v dohodě s ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Je-li na školách poskytován též branný výcvik, postupuje tu ministerstvo školství a národní osvěty nebo ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem národní obrany, a pokud jde o výcvik v pomocných a ochranných službách, též v dohodě s ministerstvem vnitra a za jejich součinnosti.

(2) Věci branné výchovy mimo školu patří do oboru působnosti ministerstva národní obrany, jež tu postupuje při branné přípravě mravní a naukové v dohodě s ministerstvem školství a národní osvěty, při branné přípravě tělesné v dohodě s ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a při výcviku v pomocných a ochranných službách v dohodě s ministerstvem vnitra a ostatními zúčastněnými ministerstvy.

(3) Branná příprava mravní, nauková a tělesná, poskytovaná podle ustanovení hlavy III v tělovýchovných spolecích, patří však do oboru působnosti ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, které tu postupuje v dohodě s ministerstvem národní obrany, a pokud jde o brannou přípravu mravní a naukovou, též v dohodě s ministerstvem školství a národní osvěty.

(4) Při vydávání všeobecných předpisů ve věcech branné výchovy mimo školu třeba slyšeti i jiná zúčastněná ministerstva.

(5) Na složky a způsoby branné výchovy, které nepatří do přímé působnosti ministerstva národní obrany, přísluší tomuto ministerstvu vliv v mezích, stanovených tímto zákonem a vládním nařízením vydaným k jeho provedení.

§ 7.

Meziministerský sbor branné výchovy.

(1) K projednávání věcí branné výchovy, týkajících se několika odvětví veřejné správy, se zřizuje při ministerstvu národní obrany jako pomocný orgán meziministerský sbor branné výchovy (zkráceně „MSBV.“), složený ze zástupců zúčastněných ministerstev, do jejichž oboru působnosti náleží branná výchova, pak ze zástupců ministerstva financí a jiných na věci zúčastněných ministerstev.

(2) Meziministerský sbor branné výchovy je též pomocným orgánem Nejvyšší rady obrany státu ve věcech uvedených v § 12, odst. 1, písm. g) zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, a zpracovává v těchto věcech, je-li toho třeba, podrobněji, na čem se Nejvyšší rada obrany státu usnese anebo co mu tato rada k zpracování přikáže; meziministerský sbor branné výchovy přejímá v těchto věcech působnost meziministerského sboru obrany státu, zřízeného podle §§ 15 a 16 právě uvedeného zákona.

(3) Podrobnosti o složení, svolávání, jednání a usnášení meziministerského sboru branné výchovy a o zřízení pracovních komisí tohoto sboru obsahuje jednací řád meziministerského sboru branné výchovy, schválený vládou.

§ 8.

Orgány branné výchovy.

(1) Věci branné výchovy, náležející do oboru působnosti ministerstva národní obrany, spravuje toto ministerstvo svými orgány.

(2) Pro oblasti jednotlivých sborů, jakož i pro jednotlivé okrsky branné výchovy, na něž se rozdělí oblast sborů, se zřizují vojenské (sborové a okrskové) orgány branné výchovy.

(3) Věci branné výchovy, náležející do oboru působnosti ostatních ministerstev, spravují tato ministerstva svými orgány.

(4) Pravomoc vojenských orgánů branné výchovy, a to ústředních (odstavec 1) i nižších (odstavec 2), jakož i orgánů uvedených v odstavci 3 stanoví vládní nařízení.

§ 9.

Výbory brannosti.

(1) K zajištění součinnosti odborných a zájemnických vrstev při branné výchově spolu působí:

- a) ústřední výbor brannosti,
- b) zemské výbory brannosti,
- c) okresní výbory brannosti.

(2) Ústřední výbor brannosti se zřizuje pro věci branné výchovy celostátního významu při ministerstvu národní obrany a jest složen — vedle zástupců zúčastněných ministerstev — ze zástupců ústředí spolků oprávněných k poskytování branné výchovy, ze zástupců ústředí organizací osvětových, ze zástupců vrstev zaměstnavatelských, hlavních odborových organizací zaměstnaneckých a z odborníků; na tento výbor se přetvoří zřízení již „Společný výbor pro zvýšení brannosti lidu“.

(3) Zemské výbory brannosti se zřizují pro věci branné výchovy v zemích u zemských úřadů a jsou složeny ze zástupců vojenské správy, zemských úřadů, zemských školních úřadů (referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě a Užhorodě), zemědělského školství, zemských ústředí osvětových sborů, spolků uvedených v odstavci 2, vrstev zaměstnavatelských, hlavních odborových organizací zaměstnaneckých a z odborníků.

(4) Okresní výbory brannosti se zřizují pro věci branné výchovy v okresích u okresních úřadů a jsou složeny ze zástupců vojenské správy, okresních úřadů, okresních školních úřadů (školních inspektorů), zemědělského školství, obcí, okresních a městských sborů osvětových, spolků uvedených v odstavci 2, vrstev zaměstnavatelských, hlavních odborových organizací zaměstnaneckých a z odborníků; na tyto výbory se přetvoří zřízené již „Okresní výbory pro zvýšení brannosti lidu“.

(5) Funkce členů výborů brannosti jest čestná.

(6) Podrobnosti o složení výborů brannosti a o jejich působnosti stanoví vládní nařízení; jednání těchto výborů se řídí jednacími řády, které vydá vláda nařízením.

§ 10.

Součinnost svazků územní samosprávy.

(1) Obce, jakož i vyšší svazky územní samosprávy jsou povinny činně se účastniti při provádění tohoto zákona, vládních nařízení a jiných předpisů podle něho vydaných, zejména též při soupisu a evidenci osob brannou výchovou povinných, a poskytnouti prostředky k jejímu provádění podle zásad stanovených vládním nařízením, jež určí též, jakým způsobem bude pro uvedené svazky územní samosprávy opatřena úhrada nákladů, které jim z provádění tohoto zákona vzejdou.

(2) Působnost, kterou vykonávají obce ve věcech branné výchovy, je přenesenou působností obecní (úkolom státní správy svěřeným obcím).

HLAVA II.

Branná výchova na školách.

§ 11.

Všeobecná ustanovení o branné výchově na školách.

(1) Branná výchova jest povinná pro žactvo

a studující veřejných škol všech druhů a stupňů v tomto rozsahu:

a) branná příprava mravní, nauková a tělesná ode dne, kdy počíná jejich povinnost k školní docházce,

b) výcvik v pomocných a ochranných službách od 1. září roku, v němž žák (studující) dovrší 14. roku věku,

c) branný výcvik od 1. září roku, v němž žák (studující) dovrší 17. rok věku, vyjímajíc dívky; ty brannému výcviku nepodléhají.

(2) Jak se mají branné výchově podrobiti děti školou povinné, které jsou vyučovány soukromě, stanoví vládní nařízení, které také určí, kteří žáci a studující mohou býti od účasti při branné výchově osvobozeni a do jaké míry.

(3) K účelům branné výchovy bud' náležitě přihlíženo i při výběru knih do školních žákovských knihoven; nesmějí v nich býti zejména knihy, které brannou výchovu zlehčují nebo proti ní směřují.

§ 12.

Branná příprava mravní, nauková a tělesná na školách.

(1) Prvky branné přípravy mravní a naukové mají postupovati jednotlivé učební předměty.

(2) Kde je třeba, mohou býti pro tuto mravní a naukovou přípravu zavedeny i samostatné vyučovací a zkušební předměty.

(3) Branná příprava tělesná se včleňuje do vyučování tělocvičného, z něhož třeba potřebný počet hodin věnovati cvičením ve volné přírodě.

(4) Školská správa stanoví, v jakém rozsahu a jakým způsobem (po případě pro několik škol společně) má býti obstarávána branná příprava tělesná na těch školách, kde tělocvičné vyučování není dosud povinným předmětem.

(5) Žáci (studující) splnivi svou povinnost k školní docházce, kteří z jakéhokoli důvodu se nezúčastní branné přípravy tělesné ve škole, musí se podrobiti této přípravě podle ustanovení hlavy III, nejsou-li osvobozeni podle § 11, odst. 2 od účasti při branné výchově nebo podle školských předpisů od tělocviku.

(6) Předcházejícími ustanoveními není dotčena účast školní (studující) mládeže v mezích školských předpisů při tělesné výchově mimoškolní.

(7) školská správa může v dohodě se státní správou zdravotní naříditi povinné zdravotní prohlídky žactva (studujících).

§ 13.

Výcvik v pomocných a ochranných službách a branný výcvik na školách.

(1) Výcviku v pomocných a ochranných službách a brannému výcviku podrobují se žáci (studující) na školách, a to ve vhodných učebních předmětech.

(2) Ustanovení § 12, odst. 2, 4 a 5 platí obdobně.

(3) Vládní nařízení zajistí vojenské správě potřebný vliv na provádění výcviku uvedeného v odstavci 1, jakož i součinnost při dozorů na tento výcvik.

§ 14.

Platnost některých ustanovení hlavy III pro brannou výchovu na školách.

Ustanovení § 23, písm. b) až d), § 24, § 35, odst. 3, § 39, odst. 2, §§ 40 a 41, 46 až 49 platí přiměřeně i pro brannou výchovu na školách.

§ 15.

Podrobné předpisy o branné výchově na školách.

Podrobné předpisy o branné výchově na školách vydá ministerstvo školství a národní osvěty, po případě ministerstvo zemědělství pro školy jím spravované, a to v dohodě s ministerstvem národní obrany, ve věcech branné průpravy tělesné pak též v dohodě s ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a ve věcech výcviku v pomocných a ochranných službách též v dohodě s ministerstvem vnitra.

HLAVA III.

Branná výchova mimo školu.

Část 1.

Všeobecná ustanovení.

§ 16.

Kdo podléhá branné výchově mimo školu.

Branná výchova mimo školu se vztahuje na osoby, které již nepodléhají povinnosti k školní docházce, pokud nejsou účastny branné výchovy na školách podle ustanovení hlavy II; kterých složek branné výchovy se při tom —

se zřetelem k svému věku a pohlaví — zúčastní, stanoví další části této hlavy.

§ 17.

Vyloučení z branné výchovy.

(1) Z branné výchovy jsou vyloučeni:

a) kdož jsou v souvislosti s jakýmkoli trestním řízením zbaveni svobody, po dobu ztráty svobody;

b) kdož jsou trestně stíháni pro některý zločin, uvedený v zákoně ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky, v zákoně ze dne 27. května 1885, č. 135 ř. z., o opatřeních proti obecně nebezpečnému užívání třaskavin a obecně nebezpečnému zacházení s nimi, v zákoně ze dne 11. dubna 1935, č. 82 Sb. z. a n., o ochraně a obraně proti leteckým útokům, nebo v zákoně ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, po dobu trestního řízení, a byli-li odsouzeni nepodmíněně, od právní moci odsouzení až do uplynutí pěti let po vykonání, prominutí nebo promlčení výkonu trestu.

(2) Z branné výchovy bud'te dále vyloučeny osoby, které by mohly mravně, zdravotně nebo jinak ohroziti ostatní účastníky branné výchovy.

(3) Z branné výchovy mohou býti vyloučeni, kdož jsou trestně stíháni nebo byli nepodmíněně odsouzeni pro některý přečin, uvedený v §§ 14, 14 a), § 15, č. 1 a 2, § 16, č. 1, § 17 a § 24, č. 2 zák. č. 50/1923 Sb. z. a n., §§ 25 až 27 zák. č. 82/1935 Sb. z. a n., §§ 171 až 175, 177, 179 a 180 zák. č. 131/1936 Sb. z. a n. a § 56 tohoto zákona. Doba vyloučení nesmí převyšovati tři leta, počítajíc od vykonání, prominutí nebo promlčení výkonu trestu.

(4) Vládní nařízení stanoví podrobnosti, zejména též o tom, kdo rozhoduje o vyloučení z branné výchovy.

§ 18.

Osvobození od branné výchovy.

(1) Od účasti při branné výchově jsou osvobozeni:

a) osoby pro tělesnou nebo duševní neschopnost nezpůsobilé;

b) vojenské osoby v činné službě;

c) vojenské osoby mimo činnou službu podle zásad stanovených vládním nařízením;

d) osoby, vykonávající zvláštní úkony podle § 3 branného zákona nebo osobní úkony podle zákona o obraně státu, po dobu těchto úkonů a šest měsíců po jejich skončení;

e) příslušníci četnictva, finanční stráže, uniformovaného a neuniformovaného policej-

ního strážního sboru, stráže obrany státu a dozorcí stráže ve vězeňských ústavech a justičních polepšovacích ústavech — po dobu činné služby v některém z těchto sborů (bez újmy ustanovení § 42);

f) členové Národního shromáždění, vlády, předseda nejvyššího účetního kontrolního úřadu, guvernér země Podkarpatské a guvernér Národní banky Československé;

g) státní a jiní veřejní zaměstnanci podle zásad stanovených vládním nařízením;

h) starostové obcí, duchovní, vykonávající duchovní správu církví a náboženských společností státem uznaných anebo recipovaných, jakož i členové (mužských i ženských) řádů a kongregací (i když nejsou duchovními), dále lékaři vykonávající lékařskou praxi, lékárníci, nájemci a jiní odpovědní správci lékáren a porodní asistentky, vykonávající praxi;

ch) ženy, které jsou těhotné nebo ty, od jejichž slehnutí neuplynulo ještě šest měsíců, dále matky, které se starají o nedospělé děti;

i) osoby dlejší v cizině.

(2) Osvobozující důvod třeba podle potřeby vhodným způsobem osvědčiti. Tělesná a duševní neschopnost [odstavec 1, písm. a)] se prokazuje úředním potvrzením lékaře veřejné zdravotnické služby. Tento lékař jest povinen vykonati prohlídku bezplatně. Podrobnosti upraví ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(3) Osvobození podle tohoto paragrafu neosvobozuje osoby uvedené v odstavci 1, písm. b), c), d), e), g) a h) od povinnosti převzítí úkol cvičitele branné výchovy, po případě jinak spolu pracovati při poskytování branné výchovy, zejména v úkolech civilní protiletectvé ochrany, služby samaritské a pod., podle zásad stanovených vládním nařízením.

(4) Vládní nařízení stanoví — bez újmy ustanovení odstavce 2 — podrobnosti, zejména též o tom, kdo rozhoduje o osvobození od účasti při branné výchově.

§ 19.

Omluvení neúčasti při branné výchově.

(1) Neúčast při branné výchově bude u osob, které nejsou od ní podle ustanovení předcházejícího paragrafu osvobozeny, omluvena jen z důležitých důvodů, jako jsou na př. úřední

úkony, jež nestrpí odkladu, nemoc, kontumace, vážné rodinné důvody, povinné úkony náboženské, neodkladné práce a cesty, účast v tělovýchovných kursech, příprava a činná účast na tělovýchovných podnicích, dovolená zaměstnanců, mimořádně špatné počasí při vzdálenosti bydliště větší než 4 km a pod.

(2) Vládní nařízení stanoví podrobnosti, zejména též o tom, kdo rozhoduje o dostatečnosti omluvných důvodů.

§ 20.

Spolky oprávněné k poskytování branné výchovy.

(1) Brannou výchovu jsou podle příslušných ustanovení dalších částí této hlavy oprávněny poskytovat tělovýchovné spolky,

a) jež jsou sdruženy v některém celostátním ústředí, uznaném vládou za způsobilé k tomu, aby spolky v něm sdružené obstarávaly brannou výchovu, a

b) jimž bylo na návrh jejich ústředí a skrze ně uděleno k tomu příslušné oprávnění, a to:

aa) jde-li o brannou průpravu mravní, naukovou a tělesnou, ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany, ministerstvem vnitra a ministerstvem školství a národní osvěty,

bb) jde-li o výcvik v pomocných a ochranných službách (úplný nebo částečný), ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra a ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

(2) Ustanovení předcházejícího odstavce platí obdobně i o spolcích pěstujících vojenský výcvik (§ 59), při čemž příslušné oprávnění udílí ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra a ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

(3) Vláda může uznání podle odstavce 1 nebo 2 kdykoliv a bez udání důvodů odvolati. Takovým odvoláním pozbývají i spolky v dotčeném ústředí sdružené oprávnění k poskytování branné výchovy, jež jim bylo podle odstavce 1, písm. b), nebo podle odstavce 2 uděleno.

§ 21.

Povinnosti spolků oprávněných k poskytování branné výchovy.

(1) Spolky oprávněné k poskytování branné výchovy jsou povinny:

a) řádně obstarávají brannou výchovu jim svěřenou;

b) dozíráti na účast svých příslušníků, branné výchově podléhajících, při této výchově a neomluvené její zameškání oznamovati k potrestání;

c) zabránovati každému užívání branné výchovy k jiným účelům než k účelům, kterých se má zákonem dosíci;

d) podávati orgánům branné výchovy (§ 8) všechny údaje, týkající se počtu a pohybu členstva, způsobu a výsledku branné výchovy atd.;

e) podrobiti se ve věcech branné výchovy dozoru orgánů této výchovy (§ 8).

(2) Neplní-li spolek oprávněný k poskytování branné výchovy řádně povinnosti jemu podle tohoto zákona náležející, jest jeho ústředí povinno postarati se o nápravu. Nestane-li se tak anebo jde-li o opětovné hrubé porušení povinností, odejme dotčenému spolku oprávnění poskytovat brannou výchovu úřad uvedený v § 20, odst. 1, písm. b), nebo odst. 2 v dohodě s úřady tam uvedenými. Rovněž se odejme tímto způsobem oprávnění poskytovat brannou výchovu, žádá-li to veřejný zájem.

(3) Za dodržování povinností spolku oprávněného k poskytování branné výchovy je trestně odpověden jeho předseda a činovníci, jimž byl svěřen dotčený obor působnosti.

§ 22.

Střediska branné výchovy.

(1) Střediska branné výchovy se zřídí zpravidla v jednotlivých obcích. Podle potřeby může býti pro několik obcí zřízeno jedno společné středisko branné výchovy; ve velkých nebo rozlehlých obcích může býti zřízeno několik středisk branné výchovy. Při zřizování středisk branné výchovy třeba dbáti toho, aby jednotlivá střediska nebyla od místa bydliště osob brannou výchovou povinných dále než 4 km.

(2) O zřízení středisk branné výchovy rozhoduje po slyšení okresního výboru brannosti sborový orgán branné výchovy podle směrnic pro zřizování těchto středisk, vydaných ministerstvem národní obrany v dohodě se zúčastněnými ministerstvy.

(3) V čele střediska branné výchovy je velitel, kterého ustanovuje okresní úřad po slyšení obecního zastupitelstva, a jde-li o středisko branné výchovy společné pro několik obcí, po slyšení obecních zastupitelstev dotčených obcí, podle směrnic vydaných minister-

stvem národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra. Funkce velitele střediska branné výchovy je čestná a nepřísluší za její vykonávání náhrada; hraditi lze jen hotové výdaje podle zásad stanovených ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem financí. Velitel střediska branné výchovy je povinen složiti slib do rukou přednosty okresního úřadu, že bude řádně plniti povinnosti spojené s touto funkcí. Práva a povinnosti velitele střediska branné výchovy vymezí vládní nařízení.

(4) Pomocné kancelářské práce a věcné pomůcky pro středisko branné výchovy obstará obec, v níž je středisko zřízeno, za poměrného příspěvku obcí k tomuto středisku patřících. Výši příspěvku obcí stanoví podle poměru přímých daní, vybíraných v zúčastněných obcích, nadřízený politický úřad.

(5) Vládní nařízení může pro střediska branné výchovy stanoviti vhodné pojmenování.

§ 23.

Povinnosti osob podléhajících branné výchově.

Osoby podléhající branné výchově jsou povinny:

a) přihlásiti se u příslušného místa (spolku, střediska), v němž jsou povinny podle příslušných ustanovení tohoto zákona podrobiti se branné výchově;

b) účastniti se všech cvičení, výkladů a zdravotních prohlídek pro ně zavedených;

c) každé zameškání náležitě omluviti;

d) zachovati při cvičeních a výkladech pořádek a kázeň a zdržeti se všeho, co by tato cvičení a výklady rušilo nebo mařilo.

§ 24.

Cvičitelé branné výchovy a jiné osoby spolu působící při poskytování této výchovy.

(1) Brannou výchovu vykonávají cvičitelé branné výchovy, ustanovení k tomu podle ustanovení dalších částí této hlavy. Tito cvičitelé mohou býti ustanoveni pro obstarávání všech nebo jen některých složek branné výchovy.

(2) Vedle cvičitelů branné výchovy lze přibrati k součinnosti při jejím vykonávání i jiné osoby k tomu způsobilé podle zásad stanovených vládním nařízením.

(3) Osoby, které byly úřadem (orgánem) k tomu oprávněným ustanoveny za cvičitele branné výchovy podle odstavce 1, po případě

příbrány k součinnosti při jejím provádění podle odstavce 2, jsou povinny úkol jim uložený převzít, nemají-li omluvných důvodů stanovených vládním nařízením.

(4) Ministerstvo národní obrany stanoví v dohodě s ministerstvem financí zásady, podle nichž lze přiznati cvičitelům branné výchovy (odstavec 1) a jiným osobám uvedeným v odstavci 2 náhradu hotových výdajů.

Část 2.

Branná průprava mravní, nauková a tělesná mimo školu.

§ 25.

Kdo podléhá branné přípravě mravní, naukové a tělesné mimo školu.

Branné přípravě mravní, naukové a tělesné mimo školu podléhají z osob uvedených v § 16:

a) osoby mužského pohlaví až do nastoupení vojenské služby presenčení (vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy), po případě až do odvodního rozhodnutí „Neodveden“;

b) osoby ženského pohlaví až do konce roku, v němž dosáhnou 21. roku věku.

§ 26.

Povinnosti osob podléhajících branné přípravě mravní, naukové a tělesné.

(1) Branné přípravě mravní, naukové a tělesné mimo školu jsou povinny osoby uvedené v § 25 podrobiti se, jsou-li příslušníky některého spolku oprávněného k poskytování branné výchovy, v tomto spolku, je-li jeho tělocvična (cvičiště) v místě jejich bydliště nebo není-li od místa jejich bydliště dále než 4 km.

(2) Jsou-li příslušníky několika takových spolků, mají osoby uvedené v předcházejícím odstavci právo voliti si mezi nimi spolek, v němž se branné přípravě mravní, naukové a tělesné podrobí, jsou však povinny oznámiti své rozhodnutí všem spolkům oprávněným k poskytování branné výchovy, jejichž jsou příslušníky. Přestup do branné přípravy v jiném spolku je dovolen jen na začátku kalendářního čtvrtletí prohlášením, oznámeným všem zúčastněným spolkům nejpozději měsíc předtím.

(3) Ostatní osoby v § 25 uvedené, které nejsou příslušníky žádného spolku uvedeného v odstavci 1, jsou povinny podrobiti se branné

průpravě mravní, naukové a tělesné — vyjímajíc případy uvedené v odstavci 6 — v příslušném středisku branné výchovy. Ustanovení odstavce 2, druhé věty platí obdobně i o přestupu těchto osob do branné přípravy u některého ze spolků uvedených v odstavci 1.

(4) Při změně bydliště jsou osoby uvedené v § 25 povinny zaříditi do třiceti dní se zřetelem k svému novému bydlišti, čeho třeba podle ustanovení předcházejících odstavců.

(5) Ustanovení předcházejícího odstavce platí i v tom případě, když osoby podléhající branné výchově pozбудou členství ve spolku, v němž se až dosud branné přípravy podle odstavců 1 a 2 účastnily.

(6) Chovanci ústavů pro ochrannou výchovu mládeže (zemských výchoven, Komenškého ústavu v Košicích a výchoven zemských ústředí pro péči o mládež) podrobí se branné přípravě mravní, naukové a tělesné v ústavě, jehož jsou chovanci.

(7) Jinak platí o osobách uvedených v § 25 všeobecná ustanovení § 23.

(8) Vládní nařízení stanoví, jak postupovati v případech, kde není možno postarati se o brannou přípravu mravní, naukovou a tělesnou způsobem uvedeným v předcházejících odstavcích.

§ 27.

Branná průprava mravní, nauková a tělesná ve spolcích oprávněných k poskytování branné výchovy.

(1) O brannou přípravu mravní, naukovou a tělesnou pro své příslušníky, této přípravě podle ustanovení § 25 podléhající, jsou spolky oprávněné k poskytování branné výchovy povinny se postarati vlastními cvičiteli branné výchovy, které k tomu ze svého členstva ustanoví; na žádost mohou jim býti přikázány okrskovým orgánem branné výchovy k obstarávání některých zvláštních úseků branné výchovy jim svěřené i osoby jiné (§ 24, odst. 2). Osoby takto určené jsou povinny úkol jim uložený převzít (§ 24, odst. 3).

(2) Jinak platí o povinnostech spolků oprávněných k poskytování branné výchovy všeobecná ustanovení § 21.

§ 28.

Branná průprava mravní, nauková a tělesná ve střediscích branné výchovy.

(1) Provádění branné přípravy mravní a naukové ve střediscích branné výchovy ob-

starávají osvětové sbory a orgány, zřízené podle zákona ze dne 7. února 1919, č. 67 Sb. z. a n., o organizaci lidových kursů občanské výchovy.

(2) Při provádění branné přípravy podle tohoto paragrafu se použije též součinnosti útvarů sociální péče o dorost (pracovních společenství, učňovských útulků, rekreačních táborů a pod.), po případě může být těmto útvarům ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem školství a národní osvěty, ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a ministerstvem sociální péče svěřeno, aby se v rámci střediska branné výchovy samy postaraly o obstarávání uvedené branné přípravy, pokud jde o osoby mužského pohlaví, až do 31. srpna roku, v němž dosáhnou 17. roku věku, anebo pokud jde o osoby ženského pohlaví, bez tohoto věkového omezení.

(3) Ustanovení předcházejícího odstavce platí obdobně i o jiných k tomu vhodných zařízeních, jež určí ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem školství a národní osvěty a ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

(4) K provádění branné přípravy tělesné ve střediscích branné výchovy se použije cvičitelů branné výchovy, které na návrh velitele střediska branné výchovy ustanovuje okrskový orgán branné výchovy z osob k tomu vhodných (zvláště pak z učitelů, cvičitelů spolků oprávněných k poskytování branné výchovy a pod.) a v obvodu dotčeného střediska trvale dlejších; není-li v obvodu některých středisk branné výchovy osob k tomu vhodných, přikáže okrskový orgán branné výchovy potřebné cvičitele branné výchovy z obvodu jiných středisk branné výchovy. Osoby za cvičitele branné výchovy ustanovené jsou povinny úkol cvičitelský převzít (§ 24, odst. 3).

(5) Cvičitelé branné výchovy jsou povinni složit, nejsou-li vojenskými osobami v činné službě, slib do rukou okrskového orgánu branné výchovy, že budou řádně plnit povinnosti cvičitelů branné výchovy, jak po stránce technické, tak i výchovné a že budou ve všem dbát, aby u cvičenců bylo dosaženo účelu uvedeného v § 2.

(6) Cvičitele branné výchovy je okrskový orgán branné výchovy na návrh velitele střediska branné výchovy oprávněn a povinen odvolat, nekonají-li řádně svých povinností.

(7) Jinak platí o cvičitelích branné výchovy všeobecná ustanovení § 24.

§ 29.

Podrobné předpisy o branné přípravě mravní, naukové a tělesné mimo školu.

(1) Branná příprava mravní a nauková má podle možností vhodným způsobem postupovati brannou přípravu tělesnou.

(2) Při branné přípravě mužské mládeže budiž přihlíženo k tomu, aby byl vhodně připraven a usnadněn branný výcvik.

(3) Podrobné předpisy o branné přípravě mravní a naukové mimo školu vydá ministerstvo školství a národní osvěty v dohodě s ministerstvem národní obrany, ministerstvem vnitra, ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, ministerstvem sociální péče a ostatními zúčastněnými ministerstvy.

(4) Podrobné předpisy o branné přípravě tělesné mimo školu vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem národní obrany, ministerstvem školství a národní osvěty, ministerstvem vnitra, ministerstvem sociální péče a ostatními zúčastněnými ministerstvy.

Část 3.

Výcvik v pomocných a ochranných službách.

§ 30.

Kdo podléhá výcviku v pomocných a ochranných službách.

(1) Výcviku v pomocných a ochranných službách mimo školu podléhají osoby uvedené v § 16 bez rozdílu pohlaví až do konce roku, v němž dosáhnou 30. roku věku.

(2) Poté podléhají jen výcviku v úkolech civilní protiletectvé ochrany, a to až do svých 50 let (§ 4, odst. 2).

(3) Vyžadují-li toho zájmy obrany státu, mohou být způsobem uvedeným v § 4, odst. 3 podrobeny osoby starší až do svých 60 let výcviku podle odstavce 2 a třeba-li, může být i v těchto věkových mezích zaveden i výcvik v jiných pomocných a ochranných službách pro osoby překročivší rok, v němž dosáhly 30. roku věku.

§ 31.

Povinnosti osob podléhajících výcviku v pomocných a ochranných službách.

(1) Osoby uvedené v § 30 jsou povinny podrobiti se — s výjimkami uvedenými v následujících odstavcích — výcviku v pomocných

a ochranných službách ve středisku branné výchovy.

(2) Příslušníci spolků oprávněných k poskytování branné výchovy, jimž bylo podle § 20, odst. 1, písm. b), bb) zcela nebo zčásti svěřeno provádění výcviku v pomocných a ochranných službách, jsou povinni podrobiti se tomuto výcviku ve svém spolku podle ustanovení § 26, odst. 2, 4 a 5.

(3) Chovanci ústavů pro ochrannou výchovu mládeže (§ 26, odst. 6) podrobí se výcviku v pomocných a ochranných službách v ústavu, jehož jsou chovanci, lze-li v tomto ústavě včas a náležitým způsobem uvedený výcvik obstarati; není-li tato podmínka splněna, platí o nich ustanovení odstavce 1.

(4) Jinak platí o osobách uvedených v § 30 všeobecná ustanovení § 23.

§ 32.

Výcvik v úkolech civilní protiletectvé ochrany.

(1) Střediska branné výchovy přejímají výcvik v úkolech civilní protiletectvé ochrany podle zákona č. 82/1935 Sb. z. a n. a prováděcích předpisů k němu vydaných.

(2) K provádění tohoto výcviku se použije vhodných cvičitelů branné výchovy, o čemž platí obdobně ustanovení § 38.

(3) Mimo to lze k součinnosti při provádění tohoto výcviku použít i společnosti Československého červeného kříže, organizací hasičských, samaritských a jiných organizací, zařízení, spolků a osob k tomu způsobilých (§ 24, odst. 2 až 4).

(4) Ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra a ostatními zúčastněnými ministerstvy může některým státním nebo státem provozovaným podnikům, ústavům a jiným zařízením a třeba-li, i jiným podnikům a ústavům svěřiti zcela nebo zčásti provádění samostatného výcviku jejich zaměstnanců ve zvláštních úkolech protiletectvé ochrany těchto podniků, ústavů a zařízení; tento výcvik se obstará podle potřeby za součinnosti středisk branné výchovy. Svěření podle tohoto odstavce možno kdykoliv a bez udání důvodů odvolati.

§ 33.

Výcvik v jiných pomocných a ochranných službách.

(1) O provádění výcviku v jiných pomocných a ochranných službách, než které jsou uvedeny v § 32, platí, byl-li tento výcvik svě-

řen spolkům oprávněným k poskytování branné výchovy, obdobně ustanovení § 27.

(2) O provádění tohoto výcviku ve střediscích branné výchovy platí obdobně ustanovení § 32, odst. 2 a 3.

§ 34.

Zvláštní ustanovení.

Vládním nařízením mohou býti k provádění výcviku v pomocných a ochranných službách stanovena potřebná další opatření.

§ 35.

Podrobné předpisy o výcviku v pomocných a ochranných službách.

(1) Podrobné předpisy o výcviku v úkolech civilní protiletectvé ochrany vydá ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem národní obrany a ostatními zúčastněnými ministerstvy.

(2) Podrobné předpisy o výcviku v ostatních pomocných a ochranných službách vydá ministerstvo národní obrany v dohodě se zúčastněnými ministerstvy.

(3) V předpisech podle odstavců 1 a 2 třeba přihlídnouti k věku a pohlaví osob podléhajících výcviku v pomocných a ochranných službách, jakož i k účelu, jehož se má tímto výcvikem dosáhnouti.

Část 4.

Branný výcvik.

§ 36.

Kdo podléhá brannému výcviku.

(1) Brannému výcviku podléhají jen osoby mužského pohlaví, počínajíc dnem 1. září roku, v němž dokončí 17. rok věku.

(2) Povinnost k brannému výcviku trvá až do konce roku, v němž muž dosáhne 30. roku věku (§ 4, odst. 1).

(3) Vyžadují-li toho zájmy obrany státu, mohou býti brannému výcviku způsobem uvedeným v § 4, odst. 3 podrobeni i starší muži, až do svých 60 let.

§ 37.

Povinnosti osob podléhajících brannému výcviku.

(1) Osoby, podléhající brannému výcviku podle ustanovení § 36, jsou povinny podrobiti se tomuto výcviku ve středisku branné výchovy, a to i tehdy, když se branné průpravy,

mravní, naukové a tělesné účastní mimo toto středisko.

(2) Jinak platí o osobách podléhajících brannému výcviku všeobecná ustanovení § 23.

§ 38.

Provádění branného výcviku.

(1) K provádění branného výcviku se použije cvičitelů branné výchovy způsobilých obstarati tuto složku branné výchovy, které na návrh velitele střediska branné výchovy ustanovuje okrskový orgán branné výchovy z vojenských osob mimo činnou službu nebo z jiných osob, které prokázaly způsobilost obstarávati branný výcvik zvláštní zkouškou, pokud navržené osoby trvale dlejí v obvodu dotčeného střediska; není-li v obvodu některých středisk branné výchovy osob k tomu způsobilých, přikáže okrskový orgán branné výchovy potřebné cvičitele branné výchovy k provádění branného výcviku z obvodu jiných středisk branné výchovy.

(2) Cvičiteli podle odstavce 1 mohou být okrskovým orgánem branné výchovy ustanoveny se souhlasem svého nadřízeného velitelství též vojenské osoby v činné službě, za podmínek stanovených ministerstvem národní obrany.

(3) Cvičitelé branné výchovy uvedení v tomto paragrafu jsou povinni řídit se pokyny vojenských orgánů branné výchovy.

(4) Jinak platí o těchto cvičitelích obdobně ustanovení § 28, odst. 5 až 7. Nekonají-li řádně své povinnosti cvičitelské vojenské osoby v činné službě (odstavec 2), oznámí to okrskový orgán branné výchovy jejich nadřízenému velitelství, aby se postaralo o nápravu.

§ 39.

Podrobné předpisy o branném výcviku.

(1) Podrobné předpisy o branném výcviku vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra, přihlížejíc k věku mužů brannému výcviku podléhajících a k účelu, jehož se má branným výcvikem dosáhnouti.

(2) Před nastoupením vojenské služby presenční (vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy), po případě až do rozhodnutí „Neodveden“, je účelem branného výcviku obeznámiti muže se základy vojenského výcviku tak, aby tento výcvik mohl být u nich, budou-li uznáni způsobilými k vojenské službě, usnadněn; při tom je třeba seznámiti je též s používáním zbraně.

(3) Muže, o nichž bylo učiněno odvodní rozhodnutí „Neodveden“ nebo kteří byli pro neschopnost k vojenské službě propuštěni z branné moci, třeba branným výcvikem připraviti na úkoly k obraně státu, které je očekávají a k nimž je zapotřebí i nezbytných vojenských znalostí, zejména pokud jde o používání zbraně (vojenské střežení různých objektů a jiné osobní úkony podle zákona o obraně státu se zbraní v ruce, zvláštní úkony podle § 3 branného zákona a pod.).

(4) Ustanovení předcházejícího odstavce platí i o branném výcviku starších mužů, byl-li vládou na přechodnou dobu nařízen (§ 4, odst. 3 a § 36, odst. 3).

§ 40.

Klasifikace účasti při branném výcviku a výsledku jím dosaženého a význam této klasifikace.

(1) Na konci každého výcvikového roku klasifikuje u branného výcviku uvedeného v § 39, odst. 2 cvičitel u každého účastníka branného výcviku jeho docházku. Bližší předpisy o způsobu klasifikování účasti budou vydány vládním nařízením.

(2) Při branném výcviku uvedeném v § 39, odst. 2 klasifikuje se na konci každého výcvikového roku i výsledek tímto výcvikem dosažený; bližší předpisy o tom budou vydány vládním nařízením.

(3) Každý, kdo nastupuje do vojenské služby presenční (vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy), je povinen předložit průkaz, jak byla klasifikována jeho účast při branném výcviku (odstavec 1) a výsledek tímto výcvikem dosažený (odstavec 2).

(4) K známám; dosaženým klasifikací účasti podle odstavce 1 a klasifikací výsledku podle odstavce 2, se přihlíží při výběru do škol na důstojníky, do škol poddůstojnických, jakož i při určování k speciálnímu výcviku.

§ 41.

Zevní označení osob účastnících se při branném výcviku.

(1) Ministerstvo národní obrany vydá v dohodě s ministerstvem vnitra bližší předpisy o tom, budou-li osoby účastníci se při branném výcviku nějakým způsobem zevně označovány (na př. páskou na rukávě, odznakem, čepicí a pod.).

(2) Bude-li takové zevní označení zavedeno, vztahují se na ně ustanovení o vojenském stejnokroji, obsažená v zákoně ze dne 21. říj-

na 1936, č. 269 Sb. z. a n., o užívání vlajek, znaků a jiných symbolů, jakož i stejnokrojů a odznaků a o opatřeních proti závadným označením.

§ 42.

Použití osob podléhajících brannému výcviku k úkolům stráže obrany státu.

(1) Osoby podléhající brannému výcviku mohou být po dosažení určitého stupně tohoto výcviku určeny se svým souhlasem za příslušníky stráže obrany státu, zřízené vládním nařízením ze dne 23. října 1936, č. 270 Sb. z. a n., o strážní obraně státu; to platí i o vojenských osobách mimo činnou službu.

(2) V takovém případě přísluší jim za účast ve strážní obraně státu náhrada podle zásad stanovených vládním nařízením.

(3) Na osoby zařazené podle předcházejících odstavců do stráže obrany státu se vztahují po dobu tohoto zařazení mimo ustanovení platná pro příslušníky stráže obrany státu též ustanovení § 46.

Část 5.

Společná ustanovení pro všechny složky branné výchovy.

§ 43.

Rozsah branné výchovy mimo školu.

(1) Časový rozsah branné výchovy mimo školu stanoví vládní nařízení, přihlížejíc k pohlaví a věku osob, o něž jde, jakož i k účelu, jehož se má brannou výchovou dosáti; při tom se určí též, jaký podíl mají v úhrnném počtu cvičebních hodin jednotlivé složky branné výchovy.

(2) Časový rozsah branné výchovy osob splnivších povinnost k školní docházce až do konce roku, v němž dosáhnou 30. roku věku, činí:

a) u osob mužského pohlaví:

aa) u jinochů až do 31. srpna roku, v němž dosáhnou 17. roku věku, úhrnem nejvýše 70 cvičebních hodin ročně;

bb) u mladíků od 1. září roku, v němž dosáhnou 17. roku věku, až do nastoupení vojenské služby presenční (vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy) anebo až do odvodního rozhodnutí „Neodveden“, úhrnem nejvýše 90 cvičebních hodin ročně;

cc) u ostatních mužů úhrnem nejvýše 40 cvičebních hodin ročně;

b) u osob ženského pohlaví:

aa) až do konce roku, v němž dosáhnou 21. roku věku, úhrnem nejvýše 60 cvičebních hodin ročně;

bb) u ostatních žen nejvýše 30 cvičebních hodin ročně.

(3) Časový rozsah výcviku v úkolech civilní protiletické ochrany u osob uvedených v § 4, odst. 2 a § 30, odst. 2 může činit ročně nejvýše 30 cvičebních hodin.

(4) Časový rozsah výcviku podle § 4, odst. 3 (§ 30, odst. 3 a § 36, odst. 3) třeba omeziti jen na dobu nezbytně nutnou k dosažení účelu, pro který bude tento výcvik nařízen.

(5) Vláda může nařízením příslušníky některých ročníků, uvedených v odstavci 2, písm. a), cc) a písm. b), bb) a v odstavci 3, účasti při branné výchově, hledíc k stupni výcviku brannou výchovou již dosaženému, zprostiti.

(6) Hromadné zkoušky neb cvičení protiletické ochrany podle zákona č. 82/1935 Sb. z. a n. se do časového rozsahu branné výchovy podle tohoto paragrafu nepočítají.

§ 44.

Všeobecné ustanovení o době provádění branné výchovy.

Branná výchova budiž prováděna s náležitým zřetelem na to, aby nebránila výkonu povolání (zaměstnání) osob této výchově podléhajících, při čemž třeba přihlídnouti k místním poměrům.

§ 45.

Povinnosti zaměstnavatelů.

Zaměstnavatelé nesmějí svým zaměstnancům překážet v řádné účasti při branné výchově. Jsou povinni dáti zaměstnancům k tomu účelu přiměřený volný čas; plat pro to zmenšovati nelze. Zaměstnanci nesmějí býti pro účast při branné výchově ani jinak zaměstnavatelem poškozováni.

§ 46.

Léčebná péče a zaopatření osob podléhajících branné výchově.

(1) Osoby podléhající branné výchově, které utrpěly za účasti při této výchově úraz anebo onemocněly, mají nárok na léčebnou péči na vrub státu (ministerstva sociální péče), nemají-li nároku na léčebnou péči již podle jiných právních ustanovení.

(2) Činí-li úraz, uvedený v předcházejícím odstavci, dotčené osoby nezpůsobilými k výdělku, mají samy, a zemřely-li na takový úraz, mají pozůstalí po nich nárok na zaopatření na vrub státu (ministerstva sociální péče) podle ustanovení zákona ze dne 31. ledna 1922, č. 41 Sb. z. a n., jímž se upravuje péče o invalidní vojiny ze stavu mužstva po válce světové a o pozůstalé po vojínech ze stavu mužstva.

(3) Nároku podle odstavce 2 není, přísluší-li dotčeným osobám nárok na zaopatření z pracovního poměru, v němž byly v době, kdy se branné výchovy zúčastnily, nebo nárok na zaopatření (důchod) z některého druhu veřejnoprávního pojištění; je-li však zaopatření podle ustanovení zákona č. 41/1922 Sb. z. a n. příznivější, poskytne jim stát rozdíl mezi zaopatřením, příslušejícím jim podle právě uvedeného zákona, a oním zaopatřením (důchodem).

(4) Nároku podle tohoto paragrafu není, jestliže postižená osoba způsobila si úraz úmyslně nebo hrubou nedbalostí.

(5) To, co platí o úrazech, platí i o onemocněních, získaných za účasti při branné výchově.

(6) Ustanovení tohoto paragrafu platí i o úrazech a onemocněních za účasti ve strážní obraně státu (§ 42).

§ 47.

Léčebná péče a zaopatření cvičitelů branné výchovy a jiných osob spolupůsobících při poskytování této výchovy.

(1) Ustanovení § 46 platí obdobně i o úrazech, které utrpěli cvičitelé branné výchovy a jiné osoby uvedené v § 24, odst. 2 při poskytování branné výchovy.

(2) Jsou-li osoby uvedené v předcházejícím odstavci vojenskými osobami v činné službě nebo mimo činnou službu, vztahují se na úrazy utrpěné při poskytování branné výchovy — jak po stránce léčebné péče, tak i event. zaopatření — právní ustanovení, platná o úrazech utrpěných v činné službě vojenské.

(3) Ustanovení § 46, odst. 5 platí i zde.

§ 48.

Opatřování cvičišť, cvičebních místností a pomůcek.

(1) K branné výchově lze použít:

a) vhodných vojenských objektů (zejména cvičišť a střelnic) se souhlasem vojenské správy a za podmínek jí stanovených;

b) veřejně přístupných obecních pozemků vhodných pro cvičiště, pokud jich nepotřebují spolky oprávněné k poskytování branné výchovy, jimž byly přiděleny, k provádění této výchovy anebo — v mezích nutné potřeby — k provádění tělesné výchovy s brannou výchovou související;

c) cvičišť a místností veřejných škol, pokud jich nepotřebují školy k svým účelům anebo spolky oprávněné k poskytování branné výchovy, jimž byly přiděleny, k účelům uvedeným za písm. b);

d) cvičišť a místností spolků tělovýchovných a spolků pěstujících vojenský výcvik, pokud jich uvedené spolky nepotřebují k účelům uvedeným za písm. b).

(2) Orgány, jimž přísluší právo nakládati s pozemky, cvičišti a místnostmi uvedenými v odstavci 1, jsou povinny tyto pozemky, cvičiště a místnosti, pokud je jich k branné výchově třeba, propůjčiti a postarati se o osvětlení, vytápění a úklid místností. Rozhodnutí o tom činí v případech uvedených v odstavci 1, písm. b) a d) okresní úřad po slyšení okresního výboru brannosti a v případech uvedených v odstavci 1, písm. c) nadřízený školní úřad.

(3) Za použití cvičišť a místností uvedených v odstavci 1, písm. d) k účelům branné výchovy přísluší náhrada podle zásad stanovených vládním nařízením, nejde-li o použití cvičišť a místností k účelům branné výchovy v dotčeném spolku prováděné. Za použití ostatních objektů, pozemků, cvičišť a místností uvedených v odstavci 1 k branné výchově nepřísluší náhrada. Bylo-li použito k branné výchově pozemků, cvičišť nebo místností, které jsou v užívání státu, nepřísluší vlastníku ani jiným osobám nárok na náhradu škody z toho důvodu, že bylo těchto pozemků, cvičišť nebo místností použito též k provádění branné výchovy.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně i o výcvikových pomůckách, jež jsou na cvičištích a v místnostech uvedených v odstavci 1, k cvičebním účelům.

(5) Není-li v obci vhodných nebo postačujících pozemků, cvičišť a místností uvedených v odstavci 1, v nichž by se mohla branná výchova konati, je obec povinna — za poměrného příspěvku obcí při této výchově se účastnících — opatřit jiné vhodné pozemky, cvi-

čiště a místnosti a udržovati je v takovém stavu, aby se jich dalo používat k branné výchově. Výši příspěvku obcí stanoví podle poměru přímých daní, vybíraných v zúčastněných obcích, nadřízený politický úřad.

(6) Nemůže-li obec opatřiti potřebné pozemky a místnosti podle ustanovení předcházejícího odstavce, může býti na žádost obce vyvlastněno užívání potřebných pozemků nebo místností, a třeba-li i vlastnické právo k nim, potvrdí-li ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra nutnost takového opatření; o vyvlastňovacím řízení a o náhradě za vyvlastnění platí ustanovení zákona ze dne 29. března 1935, č. 63 Sb. z. a n., o vyvlastnění k účelům obrany státu.

(7) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně i o použití pozemků, cvičišť a místností uvedených v odstavci 1, písm. b) a c) pro účely tělesné výchovy, prováděné ve spolcích oprávněných k poskytování branné výchovy. Za použití těchto pozemků, cvičišť a místností k právě uvedeným účelům přísluší náhrada, sjednaná dohodou mezi dotčenými spolky a orgány, jež mají právo nakládati s uvedenými pozemky, cvičišti a místnostmi; nedojde-li k dohodě, rozhodne o výši náhrady u pozemků, cvičišť a místností uvedených v odstavci 1, písm. b) okresní úřad a u pozemků, cvičišť a místností uvedených v odstavci 1, písm. c) nadřízený školní úřad.

(8) Vládním nařízením budou vydány podrobnější předpisy, zejména též o tom, kdo je oprávněn požadovati pozemky, cvičiště nebo místnosti a výcvikové pomůcky podle ustanovení tohoto paragrafu.

(9) Ustanovení tohoto paragrafu platí obdobně o použití soukromých a veřejných vod k branné výchově, jakož i o přístupu k nim podle zásad stanovených vládním nařízením.

§ 49.

Použití vhodných pozemků
v přírodě.

(1) K branné výchově lze použiti též vhodných k tomu pozemků v přírodě obdobně podle ustanovení § 56 zákona ze dne 11. června 1879, č. 93 ř. z., o ubytování vojska, ve znění zákona ze dne 25. června 1895, č. 100 ř. z., a zák. čl. XXXVI/1879, o ubytování vojska, ve znění zák. čl. XXXIX/1895.

(2) Vládním nařízením budou vydány podrobnější předpisy, zejména též o tom, kdo je povinen hraditi škody, způsobené na pozemcích použitých podle tohoto paragrafu.

HLAVA IV.

Trestní ustanovení.

§ 50.

Opominutí předepsaného
hlášení.

Kdo opomine učiniti hlášení nařízené podle tohoto zákona nebo kdo v předepsaném hlášení učiní nesprávné údaje, bude potrestán okresním úřadem pokutou do 500 Kč.

§ 51.

Zameškání, rušení a maření
branné výchovy.

(1) Osoby, podléhající branné výchově, jejichž neospravedlněné zameškání cvičebních hodin přestoupí ve výcvikové roce třetinu těchto hodin, anebo které brannou výchovu ruší nebo maří, budou potrestány okresním úřadem pokutou do 10.000 Kč nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do jednoho měsíce, anebo obojím tímto trestem.

(2) Za ospravedlněné se pokládá při provádění odstavce 1 zameškání, jehož příčinou je omluvný důvod (§ 19), osvobození (§ 18) nebo vyloučení z branné výchovy (§ 17).

§ 52.

Porušení povinností zaměstnavatelů.

(1) Zaměstnavatel nebo jeho zástupce, který — přes napomenutí okresním úřadem mu dané — znovu překáží tomu, aby se jeho zaměstnanec mohl účastniti branné výchovy (§ 45), bude potrestán okresním úřadem pokutou do 10.000 Kč, nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do jednoho měsíce, anebo obojím tímto trestem.

(2) Ustanovení § 169 zákona o obraně státu platí obdobně.

§ 53.

Zneužívání pravomoci.

(1) Předseda spolku oprávněného k poskytování branné výchovy a činovníci takového spolku, jimž byl svěřen dotčený obor působnosti, velitel střediska branné výchovy, cvičitelé branné výchovy a jiné osoby, spolu působící při poskytování branné výchovy, kteří při provádění tohoto zákona užijí své funkce k jiným účelům než k účelům branné výchovy, budou potrestáni, nejde-li o čin přísněji trestný, okresním úřadem pokutou do 10.000 Kč nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do jednoho měsíce, anebo obojím tímto trestem.

(2) Osoby uvedené v odstavci 1 jsou za činy, které souvisí s výkonem jejich funkce, trestně odpovědné jako veřejné orgány a používají ve výkonu této funkce trestní ochrany veřejných orgánů.

§ 54.

Ustanovení o pokutách.

(1) Pro případ nedobytnosti pokut buď uložen zároveň náhradní trest vězení (uzamčení) podle míry zavinění do jednoho měsíce.

(2) Náhradní trest vězení (uzamčení) za nedobytnou pokutu může být uložen zároveň s trestem na svobodě; v tomto případě však nesmí trest na svobodě spolu s uvedeným náhradním trestem převyšovati meze zákonné sazby trestu na svobodě.

§ 55.

Promlčení.

Stíhání trestných činů uvedených v §§ 50 až 53 se promlčuje v šesti měsících.

§ 56.

Přečiny proti branné výchově.

(1) Kdo, jsa určen k účasti při provádění tohoto zákona, vědomě toto provádění ruší, maří nebo ztěžuje, bude potrestán soudem za přečin vězením nebo tuhým vězením od osmi dní do šesti měsíců; vedle toho může být uložen peněžitý trest od 100 Kč do 10.000 Kč.

(2) Kdo veřejně (§ 39, č. 2 zákona na ochranu republiky) brannou výchovu snižuje nebo zesměšňuje, bude potrestán soudem za přečin tuhým vězením od osmi dní do tří měsíců; vedle toho může mu být uložen peněžitý trest od 100 Kč do 10.000 Kč.

§ 57.

Obecná ustanovení o přečinech proti branné výchově.

(1) Pokus o přečiny uvedené v § 56 je trestný.

(2) Peněžitě tresty, uložené za tyto přečiny, připadají státu.

HLAVA V.

Závěrečná ustanovení.

§ 58.

Zvláštní ustanovení pro některá místa.

Pro organizaci branné výchovy v místních

obvodech důležitých pro obranu státu, stanovených vládním nařízením, mohou být vládním nařízením vydána odchylná ustanovení.

§ 59.

Ustanovení o spolcích pěstujících vojenský výcvik.

(1) Zásadní směrnice o organizaci a zřizování spolků pěstujících vojenský výcvik podle § 28, odst. 1, písm. b) branného zákona stanoví vláda; to platí i o reorganizaci takových spolků zřízených před účinností tohoto zákona.

(2) Pěstovati vojenský výcvik podle § 28, odst. 1, písm. b) branného zákona mohou jen ty spolky, které jsou k tomu podle stanov oprávněny. Vzor stanov — se zřetelem k zásadním směrnícím stanoveným vládou podle odstavce 1 — vydá ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem národní obrany; tomtu vzoru musí stanovy spolků pěstujících vojenský výcvik vyhovovati.

(3) K zřízení takových spolků je třeba úředního schválení; uděluje je podle volného uvážení ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem národní obrany. To platí i o každé změně stanov spolků pěstujících vojenský výcvik.

(4) Pěstování vojenského výcviku se nemohou spolky uvedené v předcházejících odstavcích za branné pohotovosti státu vzdáti. Takové vzdání je dovoleno jen mimo dobu branné pohotovosti státu a nabývá účinnosti teprve tři měsíce po doručení úředního výměru, kterým byla změna stanov o tom jednajícím schválena, nestanoví-li tento výměr lhůtu kratší.

(5) Spolky pěstující vojenský výcvik, zřízené před účinností tohoto zákona nebo před vydáním nového vzoru stanov podle odstavce 2, musí na vyzvání ministerstva národní obrany přizpůsobiti stanovy předepsanému vzoru a předložit je do tří měsíců po vyzvání k schválení podle ustanovení odstavce 3. V této lhůtě mohou se však tyto spolky usnésti na přeměně v jiný spolek anebo se rozejíti. Spolky, které neučiní žádných opatření z opatření uvedených v tomto odstavci, budou ministerstvem vnitra rozpuštěny.

(6) Mimo případ stanovený v předcházejícím odstavci mohou se spolky pěstující vojenský výcvik rozejíti jen s úředním schválením.

(7) Bylo-li spolku pěstujícího vojenský výcvik použito k plnění úkolů uvedených v § 28, odst. 1, písm. b) branného zákona nebo § 65,

odst. 5 tohoto zákona, nemohou se jejich členové vystoupením ze spolku zbaviti povinností, které mají jako členové dotčeného spolku.

(8) Nekonají-li spolky pěstující vojenský výcvik povinnosti, jež stanovami převzaly, zejména nepřidrží-li své členy výcvikem povinný k této povinnosti, mohou býti ministerstvem vnitra na návrh ministerstva národní obrany rozpuštěny.

§ 60.

Hromadné provádění cvičení.

(1) Hromadně prováděti cvičení, která jsou v podstatě branným výcvikem, zejména na volných prostranstvích, smějí jen spolky pěstující vojenský výcvik (§ 59) a z jiných spolků jen ony spolky, kterým to bylo ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra a ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy výslovně dovoleno.

(2) Překročení tohoto zákazu se posuzuje podle povahy věci — nejde-li o čin přísněji trestný — stejně jako nedbání předpisů společenských a shromažďovacích; organizace a spolky, které takový zákaz překročí, mohou býti rozpuštěny nebo může býti jejich činnost zastavena.

§ 61.

Používání zbraní při branné výchově.

Pokud při branné výchově prováděné mimo střediska branné výchovy jest potřeba používat zbraní k základnímu výcviku ve střelbě, lze použiti jen cvičných zbraní typu vzduchovek a příslušného k nim střeliva určeného k výcviku.

§ 62.

Kontrola spolků zabývajících se tělesnou výchovou a sportem.

Za účelem kontroly může okresní úřad žádati od spolků, zabývajících se tělesnou výchovou nebo sportem, předložení potřebných zpráv a výkazů o způsobu spolkové činnosti, i když nejde o spolky oprávněné k poskytování branné výchovy.

§ 63.

Ustanovení o zvláštních druzích dobrovolné branné výchovy.

(1) Vláda může dáti svolení k provádění zvláštních druhů branné výchovy na základě

dobrovolném, zejména pokud jde o výcvik v létání, v řízení motorových vozidel a pod. Takové svolení může vláda kdykoliv a bez udání důvodů odvolati.

(2) Vládní nařízení stanoví, zda a jaké úlevy v povinné branné výchově se poskytnou osobám, které se účastní dobrovolné výchovy podle odstavce 1.

§ 64.

Kursy pro vojenské osoby mimo činnou službu.

(1) K udržení dosaženého stupně vojenského výcviku jsou vojenské osoby mimo činnou službu povinny účastniti se kursů, pokud je vojenská správa zřídí. Bližší podrobnosti o této povinnosti s přiměřeným použitím zásad tohoto zákona, platných pro branný výcvik, stanoví vládní nařízení.

(2) Na úrazy, které utrpěly vojenské osoby mimo činnou službu za účasti v takovém kursu, se vztahují — jak po stránce léčebné péče, tak i event. zaopatření — právní ustanovení, platná o úrazech, utrpěných ve službě vojenské; to platí i o onemocněních získaných za účasti v uvedeném kursu.

(3) Ustanovení odstavce 2 platí i o vojenských osobách mimo činnou službu, které se účastní dobrovolně v rámci vojenského výcviku kursů pro vojenské osoby mimo činnou službu, cvičných letů nebo cvičných jízd s bojovými vozidly u útvarů útočné vozby, aniž se staly vojenskými osobami v činné službě.

(4) Ustanovení §§ 48 a 49 platí i o použití pozemků, cvičišť, místností a pomůcek pro účely uvedené v předcházejících odstavcích.

§ 65.

Použití osob branné výchově podléhajících k úkolům, pro něž jsou touto výchovou připravovány.

(1) O přiřazení osob branné výchově podléhajících k úkolům, pro něž jsou touto výchovou připravovány, platí — bez újmy ustanovení § 42 — příslušná ustanovení platných zákonů, tuto věc upravujících, zejména pak branného zákona (o povolání k vojenské službě a k zvláštním úkonům podle § 3 branného zákona), zákona o obraně státu (o povolání k osobním úkonům) a zákona č. 82/1935 Sb. z. a. n. (o použití k úkolům v civilní protiletectvé ochraně).

(2) Osoby, které po povolání k osobním úkonům podle zákona o obraně státu byly

určeny k vykonávání úkonů se zbraní v ruce (na př. k vojenskému střežení důležitých objektů a pod.), mají — konajíce tyto úkony — právní postavení vojenských stráží, nemohou však býti předmětem trestných činů popsaných v čtvrté hlavě dílu II vojenského trestního zákona ze dne 15. ledna 1855, č. 19 ř. z. To platí i o zaměstnancích uvedených v § 64, odst. 1 zákona o obraně státu, kterých bylo použito vzhledem k ustanovení § 64, odst. 2 téhož zákona k úkolům se zbraní v ruce.

(3) Zbraně smějí osoby uvedené v odstavci 2 použítí, šetříce potřebné opatrnosti podle okolností případů, jen v těchto případech:

a) při nutné obraně, aby odvrátily násilný útok, který na ně byl učiněn, anebo který jim přímo hrozí, nebo jímž se ohrožuje život jiné osoby;

b) aby odvrátily nebezpečný útok, který ohrožuje střežený objekt, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku;

c) aby zamezily útěk pachatele, jenž vážně poškodil anebo ohrozil střežený objekt, byl-li přistižen při činu, nebo je-li důvodně podezřelý z takového činu a nelze-li ho zadržeti jiným způsobem;

d) aby zamezily útěk nebezpečného zločince, ježž nemohou jiným způsobem zadržeti;

e) aby zamezily útěk osoby, která se v místnostech ohrožených chová podezřele a na volání střežící osoby nedá uspokojivou odpověď, nemohou-li ji zadržeti jiným způsobem.

(4) O použití zbraně proti vnějšímu nepříteli platí pro osoby, vykonávající úkony uvedené v odstavci 2, to, co platí pro osoby vojenské.

(5) Jsou-li osoby uvedené v odstavci 2 příslušníky spolků oprávněných k poskytování branné výchovy, lze při ukládání úkonů uvedených v odstavci 2 použití součinnosti těchto spolků podle zásad stanovených vládním nařízením, jež stanoví i další podrobnosti k provedení tohoto paragrafu; uvedené spolky jsou povinny k součinnosti, kterou jim toto vládní nařízení uloží.

§ 66.

Osvobození od kolků a podobné výhody.

(1) Podání, právní jednání, listiny, vysvěd-

čení a úřední úkony nutné k provádění tohoto zákona jsou osvobozeny od kolků a poplatků i od dávek za úřední úkony ve věcech správních.

(2) Dodávky a výkony sloužící branné výchově — počítajíc v to i produkce a závody spolků oprávněných k poskytování branné výchovy, provozované v rozsahu stanov, pokud je jejich účelem ukázat pokrok v tělesné výchově členstva spolků — jsou osvobozeny od daní a jiných veřejnoprávních dávek. Co se rozumí dodávkami a výkony uvedenými v tomto odstavci, stanoví vláda nařízením.

§ 67.

Hrazení nákladů.

(1) Náklady, které vzniknou z provádění tohoto zákona v jednotlivých oborech veřejné správy, jdou na vrub oněch oborů.

(2) Vyšší náklady, kterých bude roku 1937 vyžadovati provádění tohoto zákona, uhradí se především úsporami z prostředků určených na výdaje celé skupiny I státního rozpočtu (vlastní státní správa); kdyby tyto úspory nestačily, zmocňuje se ministr financí, aby nedostávající se částky opatřil úvěrovými operacemi.

§ 68.

Bližší předpisy.

Úpravu bližších podrobností jednotlivých ustanovení tohoto zákona lze v jeho mezích provést vládním nařízením.

§ 69.

Účinnost a provedení zákona.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 1937; provedou jej ministr národní obrany, ministr vnitra, ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, ministr školství a národní osvěty a ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Dr. Hodža v. r.

Machník v. r.

Dr. Czech v. r.

Dr. Černý v. r.

Dr. Franke v. r.

Dr. Zadina v. r.